

Vefsn kommune
Postboks 560
8651 MOSJØEN

Saksb.: Gunn Karstensen
e-post: fmnogka@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 16 70
Vår ref: 2015/512
Deres ref:
Vår dato: 11.02.2016
Deres dato: 08.02.2016
Arkivkode: 433.52

Avslag på søknad om skadefelling av gaupe - Røssåga Toven og Jillen Njaarke reinbeitedistrikt - Vefsn og Grane

Fylkesmannen viser til søknad av 08.02.2016 fra Vefsn kommune om skadefellingstillatelse på gaupe i deler av Jillen-Njaarke og Røssåga-Toven reinbeitedistrikter.

Vedtak

Fylkesmannen avslår med dette søknaden om fellingstillatelse på ei gaupe i deler av Vefsn og Grane kommuner.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 9. Miljødirektoratet har i vedtak av 01.06.2015 fastsatt en kvote på 2 betinga fellingstillatelser for gaupe i Nordland i perioden 01.06.2015 – 15.02.2016. Av denne kvoten er det så langt ikke felt noen gaupe.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland heter det blant annet:

"Ved vurdering av skadefelling som et tapsforebyggende tiltak ønsker Rovviltnemnda at det legges vekt på følgende forhold:

- *Om tapssituasjonen er i samsvar med kriteriene for en akutt tapssituasjon.*
- *Om andre forebyggende tiltak er vurdert eller utprøvd og ikke har vist seg å fungere.*
- *Bestandssituasjonen for den aktuelle rovviltarten.*
- *Om bestandsmålet er oppnådd i det aktuelle delområdet i Nordland. Dette skal også tillegges vekt selv om bestandsmålet for fylket sett under ett ikke er oppnådd.*
- *Om tapssituasjonen er innenfor prioritert beiteområde eller kalvingsområde, i de utvalgte kyststrøkene (jf. kap. 4.2) eller i Lofoten/Vesterålen, ønsker Rovviltnemnda en lav terskel for skadefelling av store rovdyr. Det kan i disse områdene være aktuelt med skadefelling selv om kriteriene for en akutt tapssituasjon ikke er klart oppfylt.*
- *Områdets betydning som beiteområde for sau eller rein."*

Videre i forvaltningsplanen er det fastsatt følgende kriterier for en akutt tapssituasjon:

"Om det foreligger en akutt tapssituasjon i et reinbeitedistrikt eller driftsenhet for rein vil bli vurdert ut i fra:

- *Antall rein dokumentert tatt av fredet rovvilt. Antall rein i det aktuelle beiteområdet vil være av betydning. Antall rein dokumentert til rovdyr den siste uka, og om tapene øker raskt vil bli*

tungt vektlagt. Ved søknad om felling vil antall dokumenterte til den aktuelle rovviltart være avgjørende, samt om andre forebyggende tiltak for å hindre tap er forsøkt i tilstrekkelig grad.

- *Reineiernes anslåtte tap av rein den siste tiden til freda rovvilt.*
- *Historiske tap i det aktuelle området skal vektlegges.*
- *I prioriterte kalvingsland skal terskelen for iverksettelse av tiltak, i form av for eksempel skadefelling, være vesentlig lavere.”*

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, jf. rovviltforskriftens § 9 om fylkesmannens myndighet til iverksettelse av betinget skadefelling. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark
- b) skadenes omfang og utvikling
- c) potensialet for framtidige skader
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivarettatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Gaupebestanden i Nordland

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Fylkesmannen viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Bestandssituasjonen for gaupe i 2015 framgår av NINA Rapport 1179 *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2015*. Vi viser også til vurderinger gjort i Miljødirektoratets vedtak om kvote for betinget skadefelling av 01.06.2015 og nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

Bestanden av gaupe i Norge blir primært overvåket ved å registrere antall familiegrupper av gaupe i perioden 1. oktober til 28.(29.) februar. Siden bestandstoppen i 2009 og frem til 2014 ble antall familiegrupper i Norge jevnlig redusert med 7 – 14 % årlig, mens i 2015 var en økning på 13 %.

I region 7 (Nordland) er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av gaupe. Det er i den siste fireårsperioden (2012-2015) registrert henholdsvis 8, 10, 4 og 5,5 ynglinger i region 7, og registrert bestand har følgelig ligget under eller på fastsatt bestandsmål de siste årene.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Det er åpnet for lisensjakt på 6 gauper i Nordland i 2016. Av disse er 3 felt.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Gjennomsnittlig over de siste tre årene ligger bestanden av gaupe under det fastsatte bestandsmålet for region 7. Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold og med tanke på rask iverksettelse når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, har Miljødirektoratet likevel gitt Fylkesmennene myndighet til å iverksette skadefelling etter forskriften § 9 innenfor gitt kvote og tidsrom.

Den aktuelle situasjonen

Fra 10.12.2015 er det i beiteområdet funnet 13 rein som er påvist drept av gaupe. Siste dokumenterte skade var 07.02.2016. Den 08.02.2016 ble det felt ei voksen hanngaupe i dette området.

Forebyggende tiltak

Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt fikk kr 30.000,- til intensiv gjeting av rein i perioden 18.12.2015 – 03.01.2016.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling skal være et begrenset virkemiddel for å ta ut ett bestemt skadevoldende individ av rovdyr. Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. Deler av det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som prioritert beiteområde. Det at terskelen for uttak er lav betyr imidlertid ikke at tilstedeværelsen av rovvilt i et prioritert beiteområde i seg selv gir grunnlag for felling. I ethvert vedtak om skadefelling skal det gjøres en konkret og helhetlig vurdering av den enkelte situasjon i tråd med krav nedfelt i gjeldende regelverk, og vedtak om uttak kan bare fattes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Den regionale forvaltningsplanens inndeling av regionen i prioriterte beiteområder og prioriterte rovviltområder skal legges til grunn i disse vurderingene, men ikke som eneste kriterium.

Fylkesmannen legger til grunn at Rovviltnemnda i Nordland med sin geografiske differensiering har forsøkt å ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Vi ser det ikke som realistisk å oppnå bestandsmålet for gaupe innenfor de prioriterte rovviltområdene. Nesten alle ynglinger av gaupe i Nordland de siste årene er påvist i eller i

umiddelbar nærhet til prioriterte beiteområder. Det er grunn til å tro at gaupebestanden vil bli redusert til langt under bestandsmålet om alle gauper som utgjør en fare for beitedyr i prioriterte beiteområder for sau og kalvingsområder for rein skal tas ut.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for å innvilge søknaden:

- Tapene er lokalisert både innenfor og utenfor de vedtatte rovviltområdene i region 7 – Nordland. Terskelen for å tillate skadefelling av gaupe utenfor gaupeområdene skal være lavere enn innenfor gaupeområdene, jf. Forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland.
- Vefsn og Grane kommuner har hatt høye tap til gaupe de siste årene.

Følgende forhold taler etter vår vurdering for ikke å innvilge søknaden:

- Det registrerte antall rein påvist som drept av gaupe i de siste ukene er fortsatt begrenset.
- Det er ikke ferske dokumenterte tap i området.
- Bestandsmålet for gaupe er ikke oppnådd i Nordland.
- Det ble felt en stor hanngaupe i området den 08.02.2015. Det er sannsynlig at denne kan være årsaken til noe av tapet i beiteområdet i vinter.

Konklusjon

Vi finner det riktig å avslå søknaden. Vi legger stor vekt på at gaupebestanden i fylket er under bestandsmålet og at det ble felt en gaupe i området etter siste dokumenterte skade.

Vedtak

Ut fra vurderingene ovenfor, og med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. §§ 1 og 6, avslår Fylkesmannen søknad om tillatelse til felling av gaupe i deler av Vefsn og Grane kommuner.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev. En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
Fylkesmiljøvernssjef

Gunn Karstensen
Seniorkonsulent

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi u/vedlegg:
Miljødirektoratet
Grane kommune
Foreningen Våre Rovdyr
Mattilsynet
Naturvernforbundet i Nordland v/ Erling Solvang
Nordland Bondelag
Nordland reindriftssamers fylkeslag v/ Mads Kappfjell
Nordland sau og geit
Rovviltnemnda i Nordland
Rovviltutvalget i Nordland bonde- og småbrukarlag
Statens naturoppsyn i Nordland